

УДК 378:614.23.(436)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ АВСТРІЇ

Г. І. Кліщ

ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського”

PECULIARITIES OF ORGANIZATION OF PRACTICAL TRAINING OF DOCTORS IN AUSTRIA

H. I. Klishch

SHEI “Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky”

Стаття присвячена висвітленню особливостей практичної підготовки студентів у медичних університетах Австрії. Проаналізовано практичне спрямування навчальних планів, де виділено особливості у медичному університеті Відня (наскрізні лінії практичної підготовки) та Граца (модульно-трекова система), а також Інсбрука, де елементи практичного навчання включено окремими модулями. Розкрито особливості проходження медичної практики студентами різних університетів, її форми, тривалість, звітність та оцінювання. Зроблено висновки про пріоритетність практичної підготовки майбутніх лікарів у медичних університетах Австрії.

The article is about the peculiarities of practical training of students in Austrian medical universities. The practical orientation of curricula is analyzed, and the features of the practical training in the Medical University of Vienna (transverse lines of practical training), Graz (module-track system) and Innsbruck, where elements of practical training are included into separate modules are adduced. The features of medical practice of students from various universities, its form, duration, reporting and evaluation are revealed. The conclusions about the priority of practical training of future doctors in medical universities of Austria are made.

Вступ. Одним із найважливіших етапів у системі професійної підготовки майбутнього лікаря, важливою нішею формування професійних умінь і засвоєння навичок медичної професії є система практичної підготовки. Це дозволяє студенту набути досвід професійної діяльності, сформувати у нього професійні якості особистості та відповідне ставлення до професії.

Досвід підготовки лікарів у багатьох країнах світу свідчить, що в цілісній системі професійної підготовки практична підготовка виступає вагомим чинником поряд із теоретичною. При цьому значна увага приділяється формуванню практичних умінь і навичок, професійної етики та особистому розвитку і росту майбутніх фахівців.

Професійна діяльність та професійна підготовка лікарів постійно викликали інтерес українських науковців. Її досліджували: І. Є. Булах, О. П. Волосовець, Ю. В. Вороненко, Л. Я. Ковальчук, М. Р. Мруга.

На сьогодні австрійська система підготовки працівників медичної сфери, зокрема її практична складова, є однією із найефективніших у Європі. Ця система належить до найстаріших, але, водночас, і до найбільш динамічних, здатних швидко і ефективно змінюватись.

Мета роботи полягає в аналізі особливостей практичної підготовки у вищих медичних навчальних закладах Австрії.

Основна частина. Практика – одна із найважливіших складових професійної підготовки будь-якого спеціаліста. Медична практика є однією з форм професійної підготовки студентів вищих медичних закладів Австрії, що навчаються за спеціальністю “Дипломне навчання з медицини № 202”. В Австрії функціонує наскрізна система підготовки лікарів, побудована за принципом неперервної освіти. Підготовка майбутніх фахівців організована за принципом чергування навчання, згідно з яким теоретичне навчання в навчальному закладі періодично змінюється практичним. Обидва компоненти підготовки підпорядковані єдиній навчальній програмі та єдиній меті. Це сприяє оптимальному використанню практики для формування професійних умінь і здобуття досвіду діяльності майбутніми фахівцями.

Моделі практичного навчання фахівців у галузі медицини в Австрії є дуже подібними у різних вищих навчальних закладах, але є в них і певні відмінності. Тому розглянемо практичну підготовку лікарів у різних австрійських вищих медичних навчальних закладах.

Структура професійної підготовки лікарів у Віденському медичному університеті включає в себе три рівні: перший рівень навчання (базова медична освіта) триває 2 семестри; другий (теоретична медична освіта) – 6 семестрів і третій (практично-орієнтована медична освіта) – 4 семестри [4]. Навчальний

план побудований за блоково-лінійною схемою, в якій поєднуються інтегровані тематичні блоки теоретичного навчання (модулі), що тривають від 3 до 6 тижнів, та лінії практичної підготовки, які тривають упродовж усього семестру [3, 6]. Для прикладу наводимо структуру навчального плану I рівня (табл. 1).

Таблиця 1. Структура навчального плану I рівня навчання у Віденському медичному університеті

Рівень 1				
Семестр 1	МОДУЛЬ 1 Здорова і хвора людина	МОДУЛЬ 2 Людське тіло	МОДУЛЬ 3 Від молекули до клітини	FIP I
	Лінія – Соціальна компетенція		Лінія – Практика з надання першої допомоги	
Семестр 2	МОДУЛЬ 4 Функціональні системи та біологічна регуляція	МОДУЛЬ 5 Генетика, молекулярні та клітинні зв'язки	МОДУЛЬ 6 Людина в навколишньому середовищі, сім'ї і суспільстві	SIP I
	Лінія – Фізикальні методи обстеження здорової людини			

Формування практичних умінь і навичок починається вже з першого курсу. Студенти засвоюють основи надання першої медичної допомоги, правил спілкування з хворими, зокрема правові аспекти цього питання. Модулі на першому рівні навчання формуються таким чином, що, поряд із засвоєнням теоретичних знань, студенти отримують інформацію про їх практичне застосування. Під час проходження ліній вже з першого курсу студенти вивчають теоретичні питання тих практичних ситуацій, з якими їм доведеться стикатися у практичній роботі, а також відпрацьовують на фантомах певні навички. Так, лінія “Практика з надання першої допомоги”, яка триває 12 тижнів, передбачає засвоєння 5 тем:

Тема 1: Самодопомога, зони ризику, аварійно-рятувальні роботи, невідкладні заходи, зняття захисного шолома, фіксування шийного відділу хребта, діагностика непритомності, причини непритомності, виведення зі стану непритомності.

Тема 2: Реанімація: зупинка серця, непрямий масаж серця, штучне дихання, використання апарата штучного дихання.

Тема 3: Шок (причини, перебіг), сильна кровотеча (стискальна пов'язка), проникаючі поранення. Біль у грудях, задишка, непритомність.

Тема 4: Отруєння, опіки, обмороження, хімічні опіки, переломи, розтягнення/дислокації (фіксація, накладання трикутної косинкової пов'язки). Сторонні тіла, медичні показання для лікування ран, укуси тварин.

Тема 5: Надання першої допомоги на конкретних прикладах (з одночасним закріпленням набутих навичок); зокрема непритомність, виведення зі стану непритомності, реанімація, накладання стискальної пов'язки.

На другому курсі студенти освоюють методики пальпації, перкусії та аускультатії, однак це відбу-

вається на фантомах. Напрацювання цих маніпуляцій на хворих не дозволяється.

Зокрема, проходження лінії “Фізикальні методи обстеження” у 4-му семестрі тривалістю 5 тижнів передбачає набуття практичних навичок з методів фізикального обстеження людини, а також рольові ігри та імітаційні моделі патологічних станів. Метою засвоєння цієї лінії є набуття студентами навичок клінічного обстеження – огляду хворого, пальпації, перкусії, аускультатії, а також навчитися правильно документувати ці обстеження. До студентів ставляться такі вимоги:

- правильна техніка і послідовність застосування методів клінічного обстеження;

- вміння проводити інтерпретацію нормальних результатів обстеження та проводити виявлення відхилень від норми;

- виставлення попереднього діагнозу, диференційна діагностика патології легенів, серцево-судинної системи, черевної порожнини і нервового статусу;

- правильне ведення медичної документації.

На першому і другому рівнях навчання в рамках елементів ліній тренуються клінічні навички і вміння у невеликих групах 5-6 студентів. Отримані на цих етапах знання і навички поглиблюються на третьому, клінічному етапі навчання з метою досягнення високого рівня компетенції.

Третій рівень навчання, який триває 4 семестри (5-й і 6-й навчальні роки), передбачає клінічну практику у відділеннях та амбулаторіях університетських клінік, а також у визнаних університетом навчальних лікарнях. Навчальний план цього рівня побудований з використанням так званої “Tertialmodell” (один семестр ділиться на три терціали – триместри, кожний тривалістю 5 тижнів, які змінюються за ротаційним прин-

ципом). У терціалах, поряд із клінічною практикою проводяться також семінари, лекції та тематичні конференції з відповідних клінічних спеціальностей. Як лінійні елементи третього етапу проводяться інтегровані заняття з діагностичних, лікувальних і неклінічних дисциплін, а також із загальної медицини. Опрацювання тематичних обстежень і клінічних випадків, виходячи з певної клінічної проблеми і відповідно до наукової обґрунтованості, є основою проблемної клінічної підготовки.

Окрім практичної підготовки в межах навчального процесу, студенти також зобов'язані пройти обов'язкову клінічну практику у закладах охорони здоров'я. Уставом Віденського медичного університету передбачено проходження 18 тижнів обов'язкової клінічної практики. Обов'язкова клінічна практика може починатись не раніше ніж після успішного складання комплексного тестового іспиту за I рівень навчання (SIP 1) і після успішного завершення ліній "Збирання медичного анамнезу А", "Основи медичних навичок", "Фізикальне обстеження хворого" та "Famulaturpropeutikum" (3-й і 4-й семестри). Не менше восьми тижнів практики потрібно пройти, щоб перейти на третій рівень навчання. Практика в одному закладі не повинна тривати менше 2 тижнів.

Щонайменше чотири тижні обов'язкової клінічної практики студенти повинні пройти у відділенні внутрішніх хвороб. Ще 4 тижні вони мають пройти в закладах первинної медичної допомоги (Lehrpraxis із загальної медицини та/або в акредитованих закладах лікарень першої допомоги).

Обов'язкова клінічна практика з внутрішньої медицини та первинної медичної допомоги в Австрії проводиться для того, щоб отримати практичні знання про процес управління у сфері охорони здоров'я і систему охорони здоров'я в Австрії. Щонайменше 4 тижні обов'язкової клінічної практики студенти повинні пройти у відділенні хірургії. Два тижні практики повинно бути завершено у відділенні патології. Передумовою для практики з патології є успішне завершення SIP 2. Решту 4 тижні студенти можуть вільно обрати одну дисципліну (4 тижні) або дві дисципліни (по 2 тижні), рекомендується обрати їх з дисциплін з неврології, ортопедії (у тому числі реабілітаційних установ), хірургічної допомоги при нещасних випадках чи педіатрії або ж пройти структуровану практику за кордоном.

Обов'язкова клінічна практика може бути зарахована, якщо студент пройшов її в установах, де дотримуються встановлених комісією з навчального плану директив ("структурована практика") і де відповідні курси визнані дирекцією з навчального пла-

ну. Практика, пройдена у лікарнях держав-членів ЄС (максимум 10 тижнів), також може бути визнаною (крім практики з внутрішньої медицини та первинної медичної допомоги). Студенти можуть пройти практику і у лікарнях за межами ЄС (максимум 4 тижні), і вона може бути визнаною (окрім практики з внутрішньої медицини та первинної медичної допомоги!). Для визнання практики, пройденої за кордоном, необхідно подати заповнену форму "сертифікат з практики" з відповідної лікарні, де студент проходив практику. Лікарнями для проходження практики є в основному тільки університетські клініки і навчальні лікарні. Проходження ж практики в інших лікарнях повинно бути схваленим дирекцією з навчального плану і представленим у відділ з навчання та екзаменів. До того ж, потрібно представити опис установи, а також оригінальне посвідчення (підтвердження, ратифікація) установи про зміст практики.

За кожен частину обов'язкової клінічної практики виставляється оцінка для забезпечення розвитку та якості структурованої практики. Оцінка виставляється за саму практику, а також за отримані під час практики знання, виконану роботу (успіхи, досягнення), а також ставлення до пацієнтів і колег, використовуючи уніфіковану анкету. Заповнені анкети повинні бути подані до відділу реєстрації та іспитів медичного університету Відня в найближчий термін (або 31 березня, або 31 жовтня) і не пізніше. Крім того, студенти повинні вести спеціальний журнал практики (Famulaturlogbuch), в якому час проходження практики, місце її проходження, графік роботи, всі види діяльності студента і отримані ним навички повинні бути задокументовані у хронологічному порядку. Особливістю "Logbuch" є те, що він передбачає різні види сформованості навичок: перший рівень – "знає теоретично"; другий – "бачив"; третій – "зробив на манекені"; четвертий – "провів на хворому"; п'ятий – "опанував досконало" (табл. 2).

Цей журнал повинен зберігатися у студентів і є доказом проходження практичної підготовки відповідно до того, як вказано у Законі про університетську освіту і як визначено в навчальному плані. Форми, включені в журнал, повинні бути подані у відділ реєстрації та іспитів медичного університету Відня зразу ж після проходження практики або, найпізніше, перед реєстрацією на тестовий комплексний іспит (ст. 7.4.3.1.2 навчального плану).

Практична підготовка у медичному університеті Граца має багато спільного з Віденським медичним університетом. Весь навчальний курс розділений на 3 етапи: перший триває 2 семестри, другий – 8 і третій

Таблиця 2. Зразок заповнення журналу проходження практики (Famulaturlogbuch)

Дата	Вид діяльності, тема	Ступінь засвоєння				
		Знаю теоретично	Бачив, як це робиться	Виконав на манекені	Виконав під наглядом викладача	Опанував досконало
02.06.11	Забір крові	X	X			
02.06.11	Внутрішньом'язова ін'єкція		X		X	
02.06.11	RR-вимірювання					X
02.06.11	Скринінг				X	
02.06.11	Комплаєнс пацієнта					X
02.06.11	Електронна обробка даних амбулаторних карт	X	X		X	
03.06.11	Внутрішньом'язові ін'єкції			X		
03.06.11	Інфузійна терапія			X		
03.06.11	Щеплення		X			
03.06.11	Визначення рівня глюкози в крові	X	X		X	
03.06.11	Отоскопія	X	X		X	
03.06.11	Аналіз сечі	X	X		X	
03.06.11	Центрифугування сечі	X	X		X	
03.06.11	Пероральна антикоагуляція (показання, призначення)	X	X			

– також 2 семестри. Навчальний план побудований за так званою модульно-трековою системою, яка нагадує блоково-лінійну систему у Відні з тією лише

різницею, що у Граці тривалість модулів є незмінною і становить 5 тижнів, тобто за семестр студенти проходять 3 модулі (табл. 3).

Таблиця 3. Структура навчального плану I рівня підготовки у медичному університеті Граца

1 семестр		
Часовий інтервал 1	Часовий інтервал 2	Часовий інтервал 3
Трек–Вступ до медицини 1 Стажування у стаціонарі Фізичний стан. Перша допомога I	МОДУЛЬ 02 Будівельні частинки живого	Трек–Вступ до медицини 2 Стажування у стаціонарі Фізичний стан. Перша допомога I
МОДУЛЬ 01 Від законів природи до життя		МОДУЛЬ 03 Клітина, тканина, здоров'я
Трек – Вступ до медицини (лекції)		
Трек – Медичні навички (лекції)		
2 семестр		
Часовий інтервал 1	Часовий інтервал 2	Часовий інтервал 3
МОДУЛЬ 04 Структура і функції рухового апарату	МОДУЛЬ 05 Біологічні комунікативні системи	МОДУЛЬ 06 Біомолекули: синтез, функції. Обмін речовин
Трек – Медичні навички-I (спостереження)		
Трек – Вправи з набуття навичок на фантомах		

Практична підготовка здійснюється під час проходження треків. Так, вже з I курсу студенти відвідують стаціонар, де вчать оцінювати загальний стан пацієнтів, надавати першу медичну допомогу. У подальшому на фантомах вони відпрацьовують кожну маніпуляцію з методик фізикального обстеження, додаткових методів діагностики тощо. Крім цього, студенти на другому етапі навчання повинні пройти 16 тижнів (560 годин) обов'яз-

кової клінічної підготовки (у тому числі у вільний від навчання період). Рекомендується проводити 4 тижні клінічної підготовки після кожного з 2, 3, 4 та 5 років навчання. Перед початком проходження практики студенти повинні отримати спеціальний дозвіл (Famulaturlizenz) на перебування в клініці. Для його отримання необхідно прослухати 3-годинний курс відповідного теоретичного інструктажу з питань поведінки в

лікувальному закладі, правил медичної етики, заповнення журналу практики (Logbuch) тощо.

Клінічна практика повинна проводитись у відповідних клінічних відділеннях, про що студент повинен мати підтвердження (на офіційному бланку клінічного відділення, з печаткою та підписом). Під час клінічної практики студенти повинні вести журнал (Logbuch), в якому вони документують і відображають щоденну діяльність, накопичений досвід і наукові висновки. На додаток до ведення Logbuch студенти під час проходження клінічної практики повинні задокументувати три окремих випадки захворювання (гострий, хронічний, паліативний). В кінці клінічної практики лікар-викладач оцінює здобутки студента. Презентація документації відбувається на заключному семінарі, обговорюється і оцінюється в групі.

Обов'язкова клінічна практика сприяє оволодінню студентом необхідними клінічними знаннями і навичками найвищого рівня. Співвідношення 1:1 між студентом і викладачем сприяє передачі навичок та умінь, що мають важливе значення для профілактики, виявлення, лікування і моніторингу хронічних захворювань, для догляду за літніми людьми і людьми, що страждають від багатьох хронічних хвороб. Обов'язкова клінічна практика – це не тільки великий проект, що поєднує теорію і практику, а й вносить значний вклад в реалізацію процесу втілення сучасної і потужної моделі сімейного лікаря.

Окрім проходження медичної практики в лікувальних закладах Австрії, студенти медичного університету Граца мають можливість взяти участь в так званій програмі мобільності студентів “Erasmus Studierendenmobilität Praktika” (SMP). Це програма стажування в іншій європейській країні (ЄС і ЄПІ плюс Туреччина), що фінансується Erasmus SMP з стипендією. Тривалість стажування становить від 3 до 12 місяців. Це є важливим доповненням до великої клінічної підготовки на другому етапі навчання і дуже необхідним елементом переходу до третього періоду навчання – року переважно клінічно орієнтованих дисциплін.

Структура останнього навчального року (11 і 12 семестри) принципово відрізняється: студенти проходять інтенсивну практичну підготовку на клінічних базах. Усі предмети, які вони вивчають, розділені на три блоки (блок “Хірургічні хвороби”, який триває 10 тижнів, “Внутрішня медицина і неврологія” – 10 тижнів, “Інші клінічні предмети” – 5 тижнів). Крім цього, потрібно пройти обов'язкову загальну медичну практику, яка триває 5 тижнів (120 годин).

Практика із загальної медицини, як обов'язкова частина шостого навчального року, є унікальною (єди-

ною у своєму роді) в Австрії і особливо важливою частиною навчального плану з медицини. Протягом проходження цієї практики студенти мають можливість детально вивчити цей важливий аспект медицини. Студенти дізнаються, що загальна медицина – це не просто лінійна конденсація різних клінічних дисциплін, а самостійна дисципліна з конкретними проблемами і питаннями. Вони зіштовхуються з людьми різного віку і з різних соціальних верств. Вони дізнаються про різні варіанти перебігу хвороби і допомагають доглядати за окремими пацієнтами з хронічними захворюваннями протягом усього періоду своєї практики. Нарешті, не існує медичної дисципліни, в якій більше, ніж у загальній медицині, реалізується біо-психо-соціальна модель, яка лежить в основі навчального плану медичного університету Граца. Наприкінці проходження практики із загальної медицини викладач оцінює її таким чином: “пройшов практику успішно” або “пройшов практику не успішно”. Успішне завершення практики та успішна участь у супроводжувачому семінарі є передумовою для введення примітки в комп'ютерну базу даних (MEDonline).

Критерії оцінювання такі:

- затвердження практики в лікувальному закладі з оцінкою “успішно”;
- якість заповнення журналу проходження практики;
- сумлінна документація повчальних випадків;
- присутність.

Для студентів найбільш важливим є те, що вони з увагою і цікавістю в ці 5 тижнів проходження загальної практики беруть участь як асистенти у курації хворих, роботі операційних бригад і, можливо, це для них найбільш унікальний і останній шанс, щоб активно працювати з метою задоволення основних медичних потреб і особливостей пацієнтів, випробувати себе особисто в їх середовищі перебування (рис. 1). Можна

Рис. 1. Студентка медичного університету Граца під час проходження практики із загальної медицини аускультує хворого під керівництвом викладача.

припустити, що студент, незалежно від його подальшої кар'єри, адаптується і налаштовується на активну участь у наданні медичної допомоги хворим людям, що є передумовою для подальшого зростання та якісної освіти для кожного лікаря.

Таблиця 4. Структура навчального плану I рівня підготовки у медичному університеті Інсбрука

Модулі та теми	Семестр	Семестрових годин		
		лекцій	практичних/ семінарів	всього
Модуль 1.01: Поводження з хворою людиною	1	5,5	0,5	6,0
Модуль 1.02: Структурні компоненти живого організму I	1	9	–	9,0
Модуль 1.03: Демонстрація клінічних і загальномедичних випадків I	1	1	–	1,0
Модуль 1.04: Пропедевтика медицини	1 чи 2	1,5	0,5	2,0
Модуль 1.05: Перша допомога	1 чи 2	–	1	1,0
Модуль 1.06: Структурні компоненти живого організму II	2	11,5	7,5	19,0
Модуль 1.07: Демонстрація клінічних і загальномедичних випадків II	2	1,5	–	1,5
Модуль 1.08: Формативно-інтегрований іспит I	–	–	0,2	0,2

У медичному університеті Інсбрука докладають серйозних зусиль для того, щоб випускники вміли застосовувати отримані знання у конкретних видах діяльності. Тому чільне місце у навчальному плані відведено медичній практиці, яка відіграє важливу роль у підготовці кваліфікованих лікарів. Призначення практики – сформувати практичну професійну компетентність студентів, ознайомити їх зі сферою діяльності, підготувати до вирішення різнопланових професійних завдань, наблизити навчання до життя, сформувати у студентів самостійність, розвиток їхніх індивідуальних здібностей тощо.

Початкова підготовка для набуття медичних і психосоціальних навичок, вивчення деонтології та основ медичного догляду відбуваються під час вступної фази навчання. Крім того, вже на першому курсі проводяться практичні заняття в лікарняній палаті, формуються практичні уміння і навички, забезпечуючи, таким чином, контакт з пацієнтами на ранніх етапах навчання.

На додаток до 252 семестрових годин теоретичних і практичних занять студентам необхідно пройти 2 тижні обов'язкової практики із оволодіння навичками відносин з хворими людьми, 12 тижнів практики у лікарні і 32 тижні клінічної практики в рамках клінічно-практичного року.

Проходження практики із оволодіння навичками відносин з хворими людьми здійснюється відповідно до однієї з основних навчальних цілей – “Навички у роботі з хворими”. Допуск до цієї практики можливий лише після успішного складання іспиту з курсу “Робота з хворими”, а її успішне завершення є до-

Навчання у медичному університеті Інсбрука проводиться за блоковою (модульною) схемою, однак у навчальному плані відсутні лінії (чи треки), як це має місце у Відні чи Граці, а елементи практичної підготовки винесені в окремі модулі (табл. 4).

пуском до складання семестрового іспиту SIP 2. Під час цієї практичної діяльності студенти закріплюють навички, які формуються при вивченні курсу “Робота з хворими”, зокрема, адекватне спілкування, шаноблива поведінка у безпосередньому контакті з пацієнтами та членами їх сімей.

Обов'язковим є також проходження 12 тижнів медичної практики у лікарні. Розпочати обов'язкову практику можна лише після складання SIP 2. Всі 12 тижнів обов'язкової практики у лікарні слід пройти до початку клінічно-практичного року.

Перший тиждень цієї практики розпочинають з патологічної анатомії. Наступні 8 тижнів студенти повинні обрати з переліку дисциплін, які складає навчально-правовий орган. Рекомендованими для всіх дисциплінами є: неврологія, педіатрія, гінекологія, інші можна вибирати самостійно. Тривалість проходження однієї дисципліни під час практики у лікарні має бути не більше ніж два тижні. Три тижні обов'язкової практики у лікарні можуть бути вільно обрані (поза обов'язковим переліком).

Для отримання позитивної оцінки за практику студент повинен представити: звіт про проходження практики, робочу документацію, характеристику з місця проходження практики, а також пройти співбесіду з викладачем – керівником практики, провести її самоаналіз.

Як і в інших медичних університетах Австрії, під час практики студенти повинні вести щоденник практики, де наведений список практичних умінь і навичок за всіма клінічними дисциплінами, що вивчаються (“Logbuch”). Цей журнал повинен зберігатися у сту-

дентів і є доказом проходження практики згідно із Законом про університети і навчальним планом. Форми, включені в журнал, повинні бути представлені до Управління реєстрації та іспитів медичного університету Інсбрука після проходження практики або до реєстрації на усний комплексний іспит перед комітетом (Навчальний план ст. 7.4.3.1.2).

Усі форми практики тісно пов'язані з теоретичним навчанням та з семінарськими заняттями. Практика значно розширює професійну компетентність майбутніх лікарів і дає можливість обрати майбутнє місце праці в медичній сфері.

Особливістю навчального плану медичного університету Інсбрука є також клінічно-практичний рік (Klinisch-Praktischen Jahr). В рамках спеціального клінічно-практичного року, що триває протягом 11 і 12 семестрів, студенти за ротаційною схемою проводять 32 тижні в університетській або клінічній лікарні.

За цей час студенти повинні закріпити свої знання, уміння та навички і розширити професійну компетентність через: (1) практичну діяльність у різноманітних галузях медицини, у тому числі загальномедичну навчальну практику, (2) успішну участь у структурованих заняттях з відповідним колом проблем і терапевтичних понять з певної дисципліни чи загальної медицини. Клінічно-практичний рік складається з практичної діяльності в умовах клініки, структурованих занять (10 семестрових годин) та лекцій із загальної медицини. Розпочати клініко-практичний рік студенти можуть лише після успішного складання SIP 5, а також успішного проходження 12 тижнів клінічної практики.

Дисциплінами, обов'язковими для проходження під час клініко-практичного року, є внутрішня медицина (8 тижнів), хірургічні дисципліни (8 тижнів) і загальна медицина (4 тижні). Кожен з цих предметів повинен бути завершений в одній лікувальній установі. Також потрібно пройти 2 факультативи I (по 4 тижні) і 1 факультатив II (4 тижні). Факультативи I студенти повинні обрати з таких предметів, як: дерматологія, акушерство та гінекологія, оториноларингологія, педіатрія, неврологія і психіатрія. До факультативів II відноситься будь-який клінічний предмет, обраний

студентом і схвалений навчально-правовим органом університету.

Під час клінічно-практичного року на час тривалості одного модуля студенти закріплюються за певним медичним навчальним закладом. Медичні навчальні заклади перебувають в розпорядженні університетської клініки м. Інсбрука, підпорядкованої медичному університету Інсбрука. Студенти можуть проходити окремі частини лікарняної практики в закордонних установах, що не перебувають у відомстві лікарень медичного університету Інсбрука. Ця процедура відбувається в межах встановленого відповідним навчально-правовим органом терміну згідно з опублікованими критеріями. Ці критерії охоплюють правила проходження практики та містять шкалу оцінювання здібностей та досягнень у цих установах. Кінцева співбесіда у цьому випадку має проходити у медичному університеті Інсбрука.

На один тиждень клінічно-практичного року (це робочий тиждень із звичною для певного відділення, у якому проходить практика, тривалістю робочого дня) припадає відповідно 35 годин лікарняно-практичної діяльності та 5 структурованих занять. Час консультацій з наставником становить в середньому три заняття на тиждень. У лікарнях та навчальних відділеннях з невеликою кількістю студентів число структурованих занять може зменшитись на користь часу консультацій з наставником. Керівник практики є досвідченою особою, яка координує діяльність і сприяє розвитку кваліфікації практикантів. На основі своєї компетенції він може надавати фахову допомогу і може здійснювати під час практики її керівництво. Виходячи із власного досвіду і вимог, він окреслює можливі сфери діяльності і стимулює до їх використання. Завданням керівника практики є здійснення безпосереднього супроводу практикантів у роботі, підтримка, вимогливість і сприяння розвитку їхніх знань та вмій, а також перевірка досягнення поставлених цілей, аналіз спільно зі студентами-практикантами в кінці практики набутого ними досвіду.

Висновок. Набуття практичних навичок займає чільне місце в підготовці лікарів у медичних університетах Австрії. Форми практичної підготовки відрізняються залежно від традицій.

Література

1. Aretz T., Fischer M., Kadmon M., Kulike K., Lammerding-Koppel M., Huemer H. Evaluation des Studiums Humanmedizin an der Medizinischen Universität Wien – „Pilotprojekt Akkreditierung“. Bericht des Review-Teams. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aqa.ac.at/file_upload/MUW2009_Gutachterbericht.pdf> – Загол. з екрану. – Мова нім.
2. Mitteilungsblatt der Medizinischen Universität Graz. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.medunigraz.at/mitteilungsblatt>> – Загол. з екрану. – Мова нім.
3. Mitteilungsblatt der Medizinischen Universität Wien. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<http://www.meduniwien.ac.at/studienabteilung/content/studium-lehre/studienangebot/n202/studienplan>> – Загол. з екрану. – Мова нім.
4. Mitteilungsblatt der Medizinischen Universität Innsbruck. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.i-med.ac.at/lehre/studium/lehrinhalte/plaene/Studienplan_Humanmedizin_2011-12.pdf> – Загол. з екрану. – Мова нім.
5. Prodinge W. Studienreform Humanmedizin Innsbruck / Wolfgang prodinger // Zeitschrift für Medizinische Ausbildung. – 2008. – № 3(3). – S. 1-16.
6. Reibnegger G., Haas J., Neges H., Smolle J. Die Reform des Medizinstudiums an der Medizinischen Fakultät // Zeitschrift für Medizinische Ausbildung. – 2008. – № 3(3). – S. 48-61.
7. Stoffler G., Mutz N., Striessing J. Reform des Studiums der Humanmedizin. Innsbruck: Universität Innsbruck, Medizinische Fakultät; 2000. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.i-med.ac.at/lehre/lehre/lehrinhalte/stuko_entwurf_01_2000.pdf> – Загол. з екрану. – Мова нім.
8. Trapp R., Marz R. “Die theoretische und praktische Einführung in Wissenschaft und Medizin” in einem speziellen Studienmodul // Zeitschrift für Medizinische Ausbildung. – 2002. – № 19(2). – S. 238-241.
9. University Organisation and Studies Act (Universities Act 2002), University Organisation Amendment Act and Universities of the Arts Organisation Amendment Act. – № 120. – 9.08.2002. – 66 s. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <www.reko.ac.at/upload/UG_2002_Englisch.pdf> – Загол. з екрану. – Мова англ.
10. Wildner G., Gemes G., Zechner P., Prause G. Notfallmedizinische Ausbildung im neuen Grazer Studienplan Humanmedizin. Treffen der wissenschaftlichen Arbeitsgruppen der Deutschen Gesellschaft für Anesthesiologie und Intensivmedizin im Bereich Notfallmedizin // Zeitschrift für Medizinische Ausbildung. – № 3(5). – Witten, 2008. – S. 11-12.